

FAMILIE-HISTORIE

illustraties) DOOR S. LUGTEN-REYS (Wm. Boon

(Nanny van Wehl)

Ze waren met drie broers en vier zussen, allen al lang volwassen, allemaal getrouwd, allemaal dik in de kinderen.

De zussen waren bij honk gebleven om en bij haar dorp, ergens in Zeeland, op eene na, die nu in Amsterdam woonde, waar ze dan tòch met een Zeeuwschen jongen was getrouwd. Een conducteur bij de tram.

Alle vier hadden de zussen, toen ze zoo tegen de zeventien, achttien jaar liepen, grootsche idealen, hoogdravende illusies gehad omtrent „in de stad” gaan dienen. Nu, daar was aankomen aan geweest, en alle vier hadden ze dan ook haar stoutste wenschen vervuld gezien en hadden een dienst in de een of andere stad gevonden.

Hun oude vader had echter maar zijn hoofd geschud en gezegd:

„Dat’s immers niks gedaan voor jullie! Net zoo min als voor de meiden van tante Bet, of van tante Wanne.

Jullie kennen immers niet buiten je dorp en je jongens!”

Maar dat wilden ze dan toch wel eens probeeren. En in hun allerbeste pak, met nieuwe doek-en-beuk, waren ze er op uit getrokken, de een na de ander.

Juist zou de vierde gaan, toen nummer een al voor de derde maal met heimwee thuis kwam. Die gaf het nu op . . . „Meid — in de stad — ze doen der niks als op je armen slaan!” zei ze waarschuwend tot haar jongste zus. „En ze vragen allemaal of je mee gaat, of je een jongen hebt of niet.”

Natuurlijk had zoo weleens de een of ander van de zussen het allesomverwepende idee geopperd van haar dracht afstand te doen. — De mevrouwen waren er ook dikwijls op tegen. — Het stond veel te opzichtig. Maar dat had zoóveel tegenstand ontmoet bij vader en moeder, en bij haarzelf toch ook —. Wat? — en ze hadden juist

zulke mooie stukken? Alles in goud voor de muts, en had er een in 't heele dorp nog meer *zulke* bloedkoralen? Zulke doekspelden? En hoelang wilden ze der jongens nog laten wachten? Als die met groot verlof naar huis kwamen, wilden ze trouwen — 't waren allemaal fatsoenlijke boerenzoonen en die hielden zich met voor-den-gekhouderij niet op. En dan bleven ze toch allemaal hier wonen. Wilden ze dan net voor die een, twee jaar zulke kosten maken en haar spullen laten liggen? — 't Zou zonde en jammer zijn. —

Zoo hadden ze dan alle vier haar dracht behouden, ondanks het steedsche „slaan op der armen.”

Toen de oudste zoo fijn voor goed was thuisgekomen — nummer twee was pas een paar weken thuis geweest tusschen den eenen en den anderen dienst — zonk de jongste, die klaar stond om af te reizen, het hart in de schoenen. Het werd nu weer net zoo gezellig thuis! En morgen moest ze in haar dienst zijn, om vijf uur op, dan in den trein — naar Utrecht.

Ze kocht in het dorp een briefkaart en schreef aan haar mevrouw, dat ze pas over een week zou komen, want dat ze ziek was. — De week ging om. Thuis was het heel gezellig geweest.

De vrijer van haar oudste zus, verteederd door de scheiding, kwam iederen avond en dat vond h  r vrijer zoo gezellig, dat hij nou o  k iederen avond kwam.

Neen hoor, naar de stad k  n ze niet — tenminste voorloopig nog niet. Ze kocht een tweede briefkaart en schreef aan haar mevrouw: „dat ze er maar van af zag.” Haar goospenning zou ze wel sturen.

Ze wachtte daarna een heelen tijd met weer werk van een dienst te maken. Doch toen haar vrijer conducteur kon worden in Amsterdam, trok ze er toch ook tusschen uit, en onder d  ze omstandigheden was ze de eenige van het viertal, die het uithield. In Amsterdam ging ze dienen, trouwde na enkele jaren bij haar mevrouw uit huis en bleef in Amsterdam wonen. En toen had ze

dan ook haar dracht afgelegd. De andere zussen waren na veel getob en veel laconieke briefkaartjes aan dienstmeidbegeerige mevrouwen allemaal naar huis teruggekeerd en hadden hun Zeeuw, boerenarbeider of boerenzoon, getrouwd.

De drie broers waren er op uit gegaan, twee naar Amsterdam als politie-agent, een naar Rotterdam als conducteur. De conducteur en een der agenten waren met nette Zeeuwsche meisjes getrouwd, die om hunnentwil in de stad waren komen dienen. Doch de tweede politie-agent was aan een stadsmeid blijven hangen, aan zoo'n echte, uit een slop. Een, die hem in zijn vrijerij al dikwijls genoeg presenteerde hem „op zijn sm . . .” te slaan. Hij, schuchtere, groene jongen, hij was er erbarmelijk ingelooopen. Eigenwijs als hij bij al zijn schuchterheid nog was, had hij naar geen raad willen luisteren. — Hoe zijn broers — de eene liet er den anderen voor overkomen, — hem gewaarschuwd hadden — 't was al boter aan de galg geweest. Die meid scheen hem gewoon betooverd te hebben, Hij moest en hij zou haar trouwen. Welnu — hij trouwde haar en werd even ongelukkig als zijn broers in hun somberste droomen maar hadden d  rven denken. Of liever, n  g ongelukkiger. Want hoe hadden twee oppassende, frissche boerenjongens, allebei in een nette, vaste betrekking — den afgrond van laagheid en liederlijkheid kunnen peilen, waarin de arme jongen neer werd getrokken, door de meid uit het slop?

Hij trouwde haar. — Kostgangers ging ze al dadelijk houden.

Ofschoon het hem een gruwel leek en 't volmaakt onnoodig was met zijn vaste, goede weekgeld.

Ze kreeg kind op kind. De Zeeuwsche familie meed hun huis, echter zochten de broers zoo nu en dan hun broer op, om „een oog in 't zeil te houden”, zooals ze zwaarwichtig beweerden. Maar wat hielp 't? Hoe wilden ze opgewassen zijn tegen de sloppenmeid? Als ze de trap opkwamen, en het een en ander gerucht hoorden, dat hun gansch niet

aanstond en hun een huivering over zóóveel beestachtige slechtheid over den rug joeg — dan stond ze in haar volle breedte, de handen in de zijen, voor het traphekje en beweerde, dat „hij” sliep — hij had nachtdienst gehad en ze wou hem om niks ter wereld roepen. — Een haar luide, rauwe stem verzachtte ze tot een valsch-meewarig gefluister: Hij had zooveel last van koppijn tegenwoordig.

De broer-collega sprak zijn broer natuurlijk nog wel in dienst. En van die koppijn hoorde hij ook telkens. Dan kwam hij thuis en beweerde met een somber gezicht tegen zijn vrouw: „Dat Willem zich nog gek prakkizeeren zou over dat kreng.”

De arme kerel, bijlooper in zijn eigen huis, vond in zijn dienst zijn eenige afleiding en troost. Van zijn kinderen was hij bang. Waren dat zijn kinderen — zonder eenige zachtheid, zonder eenige liefde, voor vader noch voor moeder. — Als halve duivels vochten ze altijd met elkaar, op de trap, tot er een afduvelde, voor de deur op straat, tot schande van de buurt. Dan kwam de moeder gillend en schreeuwend, vloekend en tierend naar beneden, sloeg blindelings in het rond met een stoelpoot, tot ze naar alle zijden doodverschrikt waren weggestoven. Ja, wel was Willem het voorwerp van beklag in de familie, het zorgenkind zijner oude moeder.

En toch — bekommerden ze zich allen zoo bitter weinig om hem, zelfs zijn oude moeder. Toch diende hij hun allen slechts tot onderwerp van gesprek. Naar hem om kijken deden ze geen van allen, behalve dan de eene broer zoo eens in het jaar, en de broer uit Rotterdam, als hij juist eens op visite was bij den anderen politie-agent en een loopje wou hebben. Toch dacht of sprak niemand eens over ingrijpen — toch liet de heele familie hem doodkalm, alleen maar met een heeleboel woorden onder mekaar, zijn bitter einde tegemoet gaan.

Willem was acht jaar getrouwd, toen het bitter einde kwam. Op een morgen

werd Leendert, de andere politie-agent bij den commissaris geroepen en hem werd meegedeeld, dat zijn broer in dienst ernstig ongesteld was geworden, naar huis was vervoerd en aldaar onder toezicht blijven moest, tot de formaliteiten vervuld waren en hij naar het groote gemeente-krankzinnigengesticht gebracht kon worden. Hij, Leendert, kon 2 × 24 uur verlof krijgen — in dien tusschentijd zou alles wel in orde zijn. Leendert hield dan zeker wel een oogje op den zieke? Hij kon eerst met den politiedokter spreken — woest zou de arme kerel wel niet worden — hij was juist akelig stil en bedaard —.

Leendert vloog naar buiten, rende naar het postkantoor en riep zoo maar ineens, alsof het geen geld kostte, de heele familie per telegram bij mekaar.

Allemaal moesten ze aan Willem zijn huis komen. „Willem gek; kom spoedig” — zelfs de oude moeder werd met zóó iets uit haar middagslaapje gehaald. 's Avonds laat waren ze er nog allemaal uit Zeeland, de drie getrouwde paren, de oude moeder, en stonden luid jammerend en klagend om het bed, waar de arme kerel op was neergelegd en waar hij zijn zachte als ingehouden jammerkreten reeds den ganschen dag geuit had, als een hond, die veel slaag gehad heeft en bang is voor nog meer.

Ook zij, het wijf, stond in den kring en krijschte boven alles uit, nadat ze haar schoonzusters en haar schoonmoeder snikkend en klapzoenend om den hals was gevallen.

Toen de allereerste ontroering voorbij was, gingen ze er allemaal eens bij zitten. En toen ze nu stil om den steeds voortjammerenden zieke zaten, en zij koffie ging zetten, kwam er iets in hunne houding, iets waakzaams, alsof ze op een dollen hond zaten te passen met hypnotiseerende blikken, en iets doodsheugstigs, alsof ze allen klaar waren om bij de minste beweging van den zieke het hazenpad te kiezen, zoo hard ze loopen konden.

Ze dronken der koffie, zonder één oog van den zieke af te houden en daar-

na zaten ze in begrafenisstemming bij elkaar. In een griezelige stilte, die de een voor, de ander na op griezelige manier verbrak door eens te gaan ver-zitten, en te zeggen: „Het is toch vreeselijk.” „Wat een toestand.” „Het is wat te zeggen.”

De kostgangers kwamen thuis. Zij deed de deur van de tusschenkamer dicht en smoesde met hen in de voor-kamer. En in de oogen en gebaren der wakende familie kwam woede, en minachting en haat. De eene zus fluis-terde tegen de ander: „Zoo'n vuilik!” En de ander antwoordde: „Ja, hè mensch — en goed af is ze ook. — Ze krijgt voorloopig zijn volle weekgeld, Leen-dert heeft 't gezegd.”

Na dien langen zin, waar ze allen, wenkbrauwoptrekkend, geheimzinnig-doend, wat van trachtten op te vangen, was 't een langen tijd stil. De kost-gangers kregen hun avondboterham. De zieke kreunde zachter. Maar toen een luider woord opklonk uit de voor-kamer, barstte hij in een gejammer los, als ze nog niet van hem gehoord hadden. Ze ontstelden er puur van en bleven als steenen beelden op hun stoelen zitten. Maar hun oogen werkten druk en ze wisselden blikken vol verstandhouding. Men zou hèn niet voor den gek houden omtrent de beteekenis van dat alles!

De man van de oudste zus, een kerel, nu reeds kromgewerkt, vermagerd, in-eengedoken — wiens haren te berge gerezen waren bij het luide geschrei en die zich rekenschap had gegeven omtrent den kleinen afstand van hem tot de deur — zei later, toen hij op straat was, dat hij had gedacht, dat Willem er zóó uit zou gevlogen hebben. — Maar dan zou hij hem zóó met één slag, teruggeworpen hebben. — Zóó, zie je —. En met een vervaarlijk en kloekmoedig armzwaaien deed hij het voor.

Ze bleven tot middernacht rondom den zieke. Toen waren de plannen vastgesteld. Leendert en de broer uit Rotterdam zouden blijven waken, ieder de helft van den nacht. De vrouwen gingen met Ma, Leenderts vrouw mee,

of met Wanne, de zus in Amsterdam. De drie Zeeuwsche zwagers zouden in een kosthuis slapen in de buurt van Wanne's woning en bij hun vrouwen gaan ontbijten. Ariaan zijn vrouw, die uit Rotterdam, was niet meegekomen — die wachtte haar zesde en liep op allen dag.

Ze namen met veel tranen en „'t is wat te zeggen”, afscheid van de schoon-zus en beloofden allen, den volgenden dag terug te komen. Toen ze geheel en al buiten het gehoor van Willems huis waren, kwamen de tongen los en zij, de meid uit het slop, mocht wel op-passen, nu ze met zulke kordate, en woedende en meelijdende zielen te doen kreeg.

Ze lag halverlijve uit het raam om hen na te kijken en wuifde hen na. Toen sloot ze het raam en een valsche lach kwam op haar gezicht. „Nou gane ze me doopceel lichten,” dacht ze.

Nog voor ze zich omdraaide, had ze het gelaat weer in den plooi van zwaar beproefde echtgenoot — strak rust-ten de oogen van Leendert en Ariaan op haar.

Den volgenden nacht waakten de drie Zeeuwsche zwagers, en in den morgen daarop werd Willem wegge-haald.

Uit een vreeselijk tumult en lamenteer vandaan. De zusters en de oude moeder raakten geheel buiten zichzelf en zij, het wijf, viel zoo stijf als een paal van der eigen. En allemaal vonden ze achteraf, dat die verplegers akelige kerels waren, zoo hard, zoo zonder medelijden. Want die hadden verblikt, noch verbloosd bij al het gejammer en niet op of om gekeken, naar niemand. En zoo'n oude moeder toch! En het bleef toch zijn vrouw!

Toen het rijtuig goed en wel weg was, kwam ze weer bij en ging koffie zetten. Een uur later gingen ze weg — nog niet naar huis, want ze moesten toch eerst zien „hoe hij der zat, en 't had.”

Bij het afscheid nemen ging ze erger dan tevoren te keer. Toen durfde alleen

„den morgen daarop werd Willem weggehaald“.

Wanne te zeggen, en op een tóón: „Nou zou ik me maar een beetje kalm houden.”

Ze keek op — en iedereen in de kamer begreep elkaar op dat oogenblik, over en weer. Fel lichtte het in de kwaadaardige oogen van 't wijf.

Wanne bleef sindsdien een heldin voor haar zusters. Diè liet zich de kaas niet van 't brood eten! Enfin, in de stad werd je wel zoo. En 't was dan toch je bloedeigen broer.

Dien middag trokken ze met der Allen, behalve Willem's vrouw dan, naar 't krankzinnigengesticht. Maar daar kwamen ze van een koude kermis thuis. De zieke mocht volstrekt geen bezoek hebben. Ze waren onverbidde-lijk, daar. — De vrouwen huilend, de mannen mopperend, trokken ze af. — Toen gingen ze voor een verzetje de stad maar eens in, behalve Ariaan, die morgen vroeg weer op den wagen moest zijn en daarom vandaag nog ver-trok.

De familie reisde den volgenden morgen vroeg af, terwijl ze het als een holdendaad van zichzelf beschouwden, dat ze nièt meer bij „dat loeder” ge-weest waren.

Van toen af kon Willem zich niet meer beklagen over gebrek aan be-langstelling van de zijde zijner familie. Zijn oude moeder kwam al gauw bij Wanne logeeren, louter om hem op te zoeken. — Ternauwernood was Ariaans vrouw uit haar kraambed hersteld, of ze kwam opzetten met haar man.

Zelfs de Zeeuwsche echtparen ont-zagen de lange reis niet.

Ma en Wanne beklaagden zich wel eens tegen elkaar, dat zij er maar voor konden opdraaien, want de heele familie logeerde natuurlijk telkens bij haar tweeën.

Doch al haar klachten eindigden, en dit moet tot haar eer gezegd worden, toch steeds met: „Nou ja — het is dan toch ook je bloedeigen broer!”

En als ze dan op bezoek gingen bij den armen krankzinnige, die hen zelden herkende, verschilden ze in niets van

de overige krankzinnigenbezoekers op de zalen. — Dat wil zeggen: ze hielpen net zoo goed als alle anderen de be-zoekdagen tot een plaag voor het ver-pleegpersoneel maken — ze lieten net zoo goed als alle anderen hun patient opgewonden en uit zijn doen achter.

Het was voor alles en allen, niet het minst voor den armen krankzinnige, een geluk, dat het niet langer dan vier maanden duurde.

In 't bijzonder was 't zoo'n geluk voor den vrede tusschen de twee schoon-zusters Ma en Wanne, in Amsterdam. Want tusschen hen beiden was een soort edelmoedigheidswedstrijd ontstaan in het bezoeken brengen aan Willem.

Ma, die maar vier kinderen had, wier jongste al uit „zijn kwaai” was, en wier moeder kon komen oppassen, tel-kens als ze de plicht der barmhartigheid wou gaan vervullen. — Ma won het echter al te makkelijk van Wanne, die er zeven had, de kleinste nog aan de borst, en die aangewezen was op hulp van bureu. En zoo had Wanne, in de bitterheid van haar gemoed, omdat 't toch haar bloedeigen broer was, en Ma maar een schoonzuster — aan Leendert gezegd, dat zijn vrouw toèn was gegaan, omdat ze een nieuwen hoed had, en een anderen keer om een nieuw pakje. En Leendert, die ezel, had dat oververteld.

Vier maanden duurde het maar.

Toen kwam er een bericht van „het wijf” — gebracht door een kostganger — de judas! hij had geen spier ver-trokken! aan het huis van Leendert, dat Willem plotseling overleden was.

Hartverlamming.

Het ergerlijkste van het geval was, dat het gesticht de boodschap aan „het wijf” had gedaan in den morgen, en deze gewacht had, tot de kostgangers thuis waren, met de verspreiding. Nu was het in den avond — De familie kon dus niet voor morgen in den na-middag in Amsterdam zijn en over-morgen, Vrijdag 28 Juli, zou Willem begraven worden.

Leendert zorgde onmiddellijk voor

CIGARROS CADENA
IN DE VOORNAAMSTE
SIGARENWINKELS

---

de telegrammen. Deze keer zou hij ze „het wijf” in rekening brengen. Hij kon immers tot op een cent na berekenen, wat een mooi pensioen ze nu kreeg. En totnogtoe had ze het volle weeggeld gehad en Willem niet eens in den kost.

Leendert ging nog denzelfden avond naar h  r toe. Tot zijn niet geringen schrik bemerkte hij, dat alles al in orde was, tot de kaarten toe. De drukproef lag klaar. Er stond op: „Zaterdag a.s. zal de begrafenis plaats hebben op de Algemeene Begraafplaats te Amsterdam.”

„En ik dacht Vrijdag?” zei hij.

Zij keek de kaart na. Met een vloek zag ze de fout. „Vrijdag moet het zijn, zoo’n verdomde ezel!” riep ze. „Ik had hem nog hier willen halen, mijn goeien, besten man, maar aan ’t gesticht raaiden ze ’t af.”

Leendert stelde voor, opnieuw te telegrafeeren, want de kaarten bleken al verzonden te zijn en dan kwam de familie misschien te laat, als ze precies naar de begrafenis rekenden. En nog eens werden telegrammen verzonden.

„’t Wijf moet toch betalen,” dacht Leendert.

Den volgenden namiddag waren ze er allemaal, op Ariaan na, die nog niets van zich had laten hooren.

Ze kwamen weer allen bij het wijf.

En zoo mogelijk huilden ze n  g harder dan vier maanden geleden. Zij zeker. Ze had een rouwjapon gekocht, en een grooten rouwhoed. De zusters zagen het met vlammende blikken. Het was een mooie japon en een mooie hoed. — Maar als je ook vier maanden lang het volle weeggeld hebt, en dan nog je man uit den kost. — En haar kostgangers bleven bij haar, had ze al gezegd.

De Zeeuwsche zusters droegen den rouw, die ze altijd klaar hadden liggen.

Buitenmensen rouwen nu eenmaal druk. Ma en Wanne echter hadden haar gewone kleeren aan — hun beste zwarte japon deden ze morgen pas aan. — Maar nu, in de tegenwoordigheid van h  r bekripte verschijning, voelden ze zich als tekortkomend tegenover haar bloedeigen broer.

Dien avond kwam Ariaan nog niet. Ze begrepen er niets van, en zeiden dat elkaar bijna zonder ophouden. Zonder Ariaan moesten ze naar bed gaan en hoopten op den volgenden morgen. Maar wie er kwam — geen Ariaan, noch eenig bericht uit Rotterdam. Ze begrepen er weer niets van, en zeiden zoowat niets anders tegen elkaar op den langen weg naar ’t krankzinnigen-gesticht, groepsgewijze afgelegd.

In de wachtkamer van ’t gesticht troffen ze elkaar allemaal.

Zij slaagde erin, het hardst van allen te huilen. Haar hoed stond er heelemaal scheef van en haar krippen japonboord, dat haar schrijnde in den vetten hals, had ze losgehaakt. Het gesprek hinkte op twee gedachten: „God, God — wat is ti  der gauw uit geweest!” En: „Ik zal sterven, als ik wat van Ariaan begrijp.”

Ze wachtten op Ariaan tot het uiterste. Vroegen nog uitstel van executie. Toen eindelijk de begrafenisdienaar binnen kwam, om de familie te verzoeken, want dat ’t nou niet langer k  n — ging Leendert nog zelf aan den portier vragen, of er geen telegram voor de familie was gekomen. Niets. Tegelijkertijd schoot de weduwe te binnen, dat zij de telegrammen van het begrafenisgeld zou aftrekken. Die ezel zijn schuld was het toch.

Anderhalf uur later was alles geschied. Op van ’t huilen en de emotie zaten ze in de voorkamer van de weduwe en lieten zich de koffie en de broodjes, die b  vrouwen in dien tijd hadden klaargemaakt, goed smaken.

Nog altijd begrepen ze niets van Ariaan. En mummelend of kauwend met geweldige bewegingen, begon het gesprek met zijn twee motieven op-

nieuw: „God, God — diè is er gauw uitgeweest.” En: „Ik zal sterven, als ik wat van Ariaan begriip.”

Echter kwam er na eenigen tijd meer teekening in de conversatie en toen de koffie en de broodjes op waren, en het blad met glaasjes verscheen, raakten de tongen los over haar rouwjapon, over „de stugge smoelen van de verplegers” en over allerlei. Het refrein was nu telkens: „Ik mag doodvallen, als ik wat van Ariaan begriip.”

S avonds waren de oude moeder, de Zeeuwsche echtparen, benevens Wanne en haar man, verzameld ten huize van Leendert en Ma. Morgen vroeg zou de familie afreizen.

Van de weduwe hadden ze dien middag afscheid genomen, in de volle beteekenis van 't woord. Met diè hadden ze afgerekend. En de weduwe had dat zoodanig gevoeld, dat ze, toen de familie op straat stond, ze niet eens meer nauwifde of nakeek, doch, een eind terug van 't raam, uitbrak in een lollig lachen van opluchting, en haar tong in de richting der vertrekkenden uitstak. Wèl kreeg 's avonds de oude moeder nog een teederheidsbevlieging om de vijf kinderen van Willem, die dan toch altijd zijn kinderen bleven en die ze den heelen dag niet gezien had. — Maar de ooms en tantes gingen daar hard tegen in, beweerden, dat Grômoe zich toch alsjebliëft van dat „straatvuil” niks zou antrekken, en de twee Amsterdammers in den kring, bedorven als hun landelijke onschuld nou eenmaal was door de stad, keken mekaar geheimzinnig lachend aan en moesten aan de kostgangers denken. Willems kinderen — nou ja! Het is maar, zooals je 't opneemt!

De rest voelde wel, dat daar iets gaande was, waar ze met „der verstand” niet bij konden, en onaangenaam trof hun die ervaring. Doch fluks vonden ze een uitweg in het zuchten van: „Als ik nou toch wat van die Ariaan begriip!”

Een bel. — De juffrouw van beneden deed open, om de treurende boven niet te storen.

Zware stappen kwamen de trap op — lichtere daarachter.

De deur ging open. — Daar waren Ariaan en zijn vrouw. Hij had een nieuw zwart pak aan — dat zagen ze allen bij den eersten oogopslag. En nou begrepen ze er nog minder van. Onmiddellijk namen ze allen hun begrafenishouding op hunne stoelen aan, en de begrafenisstemming kwam over hen.

Somber en plechtig schreed het echtpaar in den somberen en plechtigen kring op de oude moeder toe, die alweer haar zakdoek had moeten nemen. Eerbiedig kuste Ariaan zijn oude moeder.

„Wat is Willem er gauw uitgeweest, hè?” zei hij droevig en verslageweest.

„God! God!”

Hij trad terug, om plaats te maken voor de condoleancezoenen van zijn vrouw. En de oude moeder schreide: „Ja — verleden week om dezen tijd was hij nog zoo gezond als een visch — en nu al dood en begraven!”

In een luiden smartkreet, waar verbazing, verongelijking en verontwaardiging door klonk, barstte Ariaan los: „Begraven? Begraven? Wanneer?”

„Vanmorgen” — huilde de oude moeder.

Ma kwam met twee stoelen aandraagen en duwde met zachten, liefderijken dwang het echtpaar daarop neer. Ariaans vrouw hief een luid geweën aan, en ook dàar klonk verontwaardiging en verongelijking in.

„Maar heb je dan geen telegram ontvangen?” vroeg Leendert, terwijl het angstzweet hem, als de telegramaansprakelijke, uitbrak.

„Ja zeker — dit hier!” En Ariaan nam het zorgvuldig bewaarde telegram met een gewichtige beweging uit den binnenzak van zijn fonkelnieuw pak. De voering glansde. — Leendert las het over en zijn bangste voorgevoelens werden bewaarheid. Daar stond het: „Begrafenis Zaterdagmorgen!”

Die vervloekte ezel van een begrafenisdienaar ook! Dat eiter had hem in de war gemaakt. — Voor de andere telegrammen had hij immers goed gezorgd. — Maar voor Ariaans telegram

had de rouwkaart hem parten gespeeld.

„En hij heit er nog wel een nieuw pak voor gekocht!” schreide luid Ariaans vrouw.

Ariaan zat in stomme verslagenheid en schudde slechts droevig en bevestigend het hoofd bij zijn vrouws woorden.

Eenige seconden was het stil. Toen kwam het uit Ariaans dichtgeschroefde keel: „En ik heb hem niet eens meer gezien! Willem! Arme broer!”

Pas na al de tranen en snikken om deze woorden kon een verklaring beginnen, en wel moest Leendert door de spitsroeden loopen. Maar hij schold

almaar door op den begrafenisdienaar en op „het wijf”, dat zulke ongelukken een begrafenis toe had vertrouwd.

Enfin — het was geschied.

Weer opnieuw in droeve, plechtige stemming bleven ze bij elkaar.

„Honderdmaal hebben we gezegd: We begrijpen niks van Ariaan!” ging er nu rond als gesprek. En dan Ariaan: „Ik wil je gelooven. Al begraven! Begraven! 't Was, of ik door den grond zonk!”

En dan de zusters, of Ariaans vrouw of de moeder: „En Ariaan heeft er nog wel een nieuw pak voor gekocht.”

„En Arjaan heeft er nog wel een nieuw pak voor gekocht.

IS HET U REEDS OPGEVALLEN

dat briefpapier met dit watermerk

**HAMMERMILL
BOND**

door de meeste handelszaken, die trachten aan hun brieven een voor- naam cachet te geven, wordt gebruikt? Het is volstrekt niet overdreven duur, en wekt dan ook geen indruk van luxe, wel van degelijkheid.

VRAAGT HET UWEN DRUKKER!